

8. Combettes B. Aspects diachroniques de la parataxe: les propositions temporelles en position initiale en ancien français // M.-J. Béguelin, M. Avanzi & G. Corminboeuf (éds), La parataxe, t. 1, Berne : Peter Lang, 2010. – p. 115-137.

АСАБЛІВАСЦІ БЛОГА ЯК ЖАНРА ІНТЭРНЭТ-КАМУНІКАЦЫІ

FEATURES OF THE BLOG AS A GENRE OF INTERNET COMMUNICATION

Г. Ч. Рыжковіч¹⁾, Д. Дз. Мінкевіч

H.Ch. Ryzhkovich¹⁾, D.D. Minkevich

Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы

Гродна, Беларусь

Yanka Kupala Grodno State University

Grodno, Belarus

e-mail: ¹⁾annamichalouskaya@mail.ru

У артыкуле апісваюцца асаблівасці блога як жанру інтэрнэт-камунікацыі, вызначаецца камунікатыўная мэта жанру, апісваюцца моўныя асаблівасці блога.

Ключавыя словы: інтэрнэт-камунікацыя, жанр, блог, інтэрнэт-жанр, маўленчы жанр.

The article describes the features of the blog as a genre of Internet communication, defines the communicative purpose of the genre, and describes the language features of the blog.

Keywords: internet communication, genre, blog, internet genre, speech genre.

У сучасным свеце імклівае развіццё інфармацыйных тэхналогій змяніла многія сферы жыццядзейнасці людзей, у тым ліку і камунікацыйныя працэсы, што абумовіла развіццё сеткі Інтэрнэт як камунікацыйнай пляцоўкі. Інтэрнэт-камунікацыя фарміруе новую вобласць інфармацыйнага ўзаемадзеяння, прыводзіць да ўзнікнення новых відаў адносін у віртуальным асяроддзі і абаліраецца на свае нормы, забароны, эмацыйную атмасферу.

З'яўляючыся адным з асноўных відаў камунікацыі ў сучасным свеце, інтэрнэт-жанры ўключаюцца ў агульную тыпалогію жанраў паводле даследчыкаў.

Маўленчы жанр, па значэнні М.М. Бахціна, – гэта ”кладнік камунікатыўнай сітуацыі, адносна ўстойлівая яе праява, якая характарызуецца мэтаарыентаванасцю, прадметам гаворкі, уласнай экспрэсіяй, а таксама спецыфічным наборам дыферэнцыяльных прыкмет, якія адрозніваюць дадзены маўленчы жанр ад іншых, сумежных з ім” [1, с. 21], або “устойлівы тып тэксту, аб'яднаны адзінай

камунікатыўнай функцыяй, а таксама падобнымі кампазіцыйнымі і стылістычнымі прыкметамі” [2, с. 428].

Ва ўмовах інфармацыйнага грамадства камунікацыйныя працэсы і, у прыватнасці, інтэрнэт-жанры набылі важнае значэнне ва ўсіх сферах грамадскага жыцця. Яны з’яўляюцца адным з асноўных і найбольш эфектыўных і аператыўных спосабаў перадачы інфармацыі. Адным з асноўных жанраў інтэрнэт-камунікацыі з’яўляецца блог.

М.О. Качаткова разглядае блог як “асаблівы тып выказвання, сфарміраваны, з аднаго боку, інтэнцыяй індывідуальна-асобаснай сублімацыі, а з другога – камунікатыўнымі магчымасцямі інтэрнэт-прасторы як спецыфічнай сферы зносін (дзе асабліваю ролю адыгрываюць яе тэхнічныя магчымасці)” [3, с. 39].

Е.І. Гаршкова дае іншае значэнне блога: блог – гэта “распаўсюджаны від інтэрнэт-камунікацыі, якому ўласцівыя спецыфічныя кагнітыўныя, прагмасемантычныя і лінгвістычныя характарыстыкі” [4, с. 20].

Таксама блогі разглядаюцца як:

- новае камунікатыўнае асяроддзе;
- паўпрафесійная аўтарская калонка;
- сеткавы жанр;
- від сацыяльных медыя;
- крыніца навінавых паведамленняў;
- дыскурсаўтваральны жанр блогасферы;
- сеткавы дзённік.

Т.О. Максімава вылучае таксама наступныя асноўныя рысы блога як інтэрнэт-жанру:

1. Блог мае свае кампазіцыйныя прыкметы: профіль аўтара; блогавыя запісы, або пасты, размешчаныя ў адваротным храналагічным парадку; каментарыі да іх. Над граматычнай складнасцю пераважаюць фармальна-графічныя, логіка-семантычныя і лексічныя сродкі рэалізацыі складнасці.

2. Мае кагнітыўныя характарыстыкі: інтэрактыўнасць, інтэртэкстуальнасць, мультымедычнасць, гіпертэкставасць, паліфанічнасць, крэалізаванасць, ананімнасць, дыстантнасць, добраахвотныя кантакты.

3. Дае магчымасць аўтару блога канструяваць ўласную ідэнтычнасць дзякуючы такім характарыстыкам блога, як ананімнасць і дыстантнасць.

4. Фарміруе (дзякуючы дыялагічнай форме зносін) і крэатыўныя, і рэцэптыўныя кампетэнцыі аўтара ў камунікатыўнай сітуацыі: блогер, як правіла, рэагуе на каментарыі чытачоў.

5. Дазваляе блогерам выкарыстоўваць розныя камунікатыўныя стратэгіі і тактыкі (інфарматыўную, мадальна-ацэначную, рэгулятыўную і метакамунікацыйную) [5, с. 126].

Для найбольш поўнага апісання блога як маўленчага жанру выкарыстаем анкету Т.В. Шмялёвай, якая змяшчае наступныя крытэрыі:

1) камунікатыўная мэта, якая дае магчымасць супрацьпаставіць чатыры тыпы маўленчых жанраў (інфарматыўныя, імператыўныя, этыкетныя і ацэначныя);

2) вобраз аўтара;

3) вобраз адрасата;

4) вобраз мінулага, г.зн. рэтраспектыўная накіраванасць маўленчай падзеі, характэрная для адказу, адмовы, згоды, абвяржэння;

5) вобраз будучыні як выхад на наступны эпизод зносін, гэта запрашэнне, абяцанне, прагноз;

6) дыктумны (падзейны) змест (набор актантаў, іх адносіны, часавая перспектыва і ацэнка дыктумнай падзеі);

7) фармальная арганізацыя, моўнае ўвасабленне маўленчага жанру [6].

Разгледзім дадзеныя аспекты ў разрэзе жанру блога.

Камунікатыўная мэта блога шматаспектная і залежыць ад тыпу блога, яго мэтавай аўдыторыі, тэматыкі і асобы аўтара блога. Мэтай можа выступаць інфармаванне аўдыторыі, каардынаванне дзеянняў, збор водгукаў, продаж прадукту і г.д. Некалькі камунікатыўных мэтаў могуць спалучацца ў адным блогу, а таксама набываць асаблівае значэнне ў канкрэтным блогу.

Аўтарам блога, як правіла, з'яўляецца адзін чалавек (выпадкі сумеснай творчасці вельмі рэдкія, а ў калектыўных блогах і блогах-супольнасцях ў кожным канкрэтным запісе адзін аўтар). Блог, нягледзячы на некаторае падабенства з дзённікам, адрозніваецца ад апошняга сваёй прынцыпова публічнай прыродай і прадугледжвае атрыманне зваротнай сувязі ад аўдыторыі.

У дачыненні да жанру блога адрозніваюць адрасата рэальнага і патэнцыйнага.

Рэальнымі адрасатамі блога выступаюць “фрэнды” аўтара, г.зн. яго пастаянныя чытачы, якія дадалі блог аўтара ў сваю “стужку сяброў”, патэнцыяльнымі адрасатамі – не толькі ўсе карыстальнікі дадзенага блог-сэрвісу, але і ўсе карыстальнікі Інтэрнэту, якія разумеюць мову аўтара.

Вобраз мінулага ў блогу выяўлены зваротам блогера да падзей са свайго дзяцінства, рэтраспектыўнага погляду на падзеі свайго жыцця і падзеі, якія адбываліся ў свеце.

Вобраз будучага адлюстраваны ў развагах блогера і планах, якімі ён дзеліцца з аўдыторыяй, а таксама ў камунікацыі з падпісчыкамі, рэкламнай і PR-дзейнасці.

Л.Ю. Шчыпіцына вылучае ў структуры інтэрнэт-жанру «вертыкальны» будынак (кампазіцыйныя элементы жанру, напрыклад, блокі вэб-старонак або паведамленні форума) і «гарызантальны» будынак (асаблівасці разгортвання тэмы і тыпы тэма-рэматычных прагрэсій) [7, с. 172]. Канкрэтызуючы гэтую структуру ў дачыненні да блога, можна адзначыць, што яго "вертыкальны" будынак утвараюць асобныя запісы, размешчаныя ў адваротным храналагічным парадку, аб'яднаныя загаловамі, падзагаловамі, сістэмай тэгаў і рубрык, а таксама поўныя тэксты запісаў ва ўзаемадзеянні з тэкстамі каментарыяў.

Семантычнае адзінства блога шмат у чым абумоўлена мэтай і прыярытэтамі аўтара, але незалежна ад зместу асобных запісаў стужка мае аднолькавую структуру і арганізуецца пераважна па храналагічным прынцыпе.

У моўным уасабленні жанру блога даследчыкі вылучаюць наступныя асаблівасці.

Па-першае, у сучасных блогах шырока выкарыстоўваюцца лексічныя адзінкі, запазычаныя з замежных моў. Часцей за ўсё гэта словы, атрыманыя шляхам транскрыпцыі, напрыклад, *хайп* (англ. hype), *крынж* (англ. cringe) і інш. Значэнні такіх лексічных адзінак, як правіла, захоўваюцца.

Па-другое, выкарыстанне прастамоўяў і жарганізмаў адначасова з агульнаўжывальнай і вузкасפעцыяльнай лексікай. Дадзеная асаблівасць звязаная з тым, што блог з'яўляецца адлюстраваннем асобы яго аўтара і, адпаведна, утрымлівае эмацыйна афарбаваныя выказванні. Акрамя таго, на лексіку, якая выкарыстоўваецца ў блогу, уплывае ўзровень адукацыі, эрудыцыі і пісьменнасці блогера [8, с. 224].

Па-трэцяе, у блогах назіраецца адступленне ад нормаў арфаграфіі і пунктуацыі. Гэта можа быць выклікана як недастатковай пісьменнасцю, так і імкненнем аўтара да дадатковай экспрэсіўнасці і выкарыстаннем пэўных стылістычных прыёмаў.

Па-чацвёртае, у некаторых блогах назіраецца выкарыстанне пэўнага шэрагу лексічных адзінак, асацыяваных чытачамі менавіта з дадзеным блогерам.

Такім чынам, блог як жанр інтэрнэт-камунікацыі мае шэраг асаблівасцяў. У прыватнасці, ён адрозніваецца разнастайнасцю магчымых камунікатыўных мэтай, мае свае структурныя кампаненты, якія ўтвараюць «гарызантальны» і «вертыкальны» будынак. Вобраз аўтара ў

блогу визначаєцца як канкрэтны чалавек, у той час як вобраз адрасата падзяляюць на рэальны і патэнцыйны. Акрамя таго, блогу ўласцівыя моўныя характарыстыкі, якія адрозніваюць яго ад іншых маўленчых жанраў.

БІБЛІАГРАФІЧНЫЯ ССЫЛКІ

1. Бахтин М.М. Литературно-критические статьи. М.: Художественная литература, 1986.
2. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров // Литературно-критические статьи. М. : Худ. лит., 1986.
3. Кочеткова М.О. Блог-рецензия как жанровая разновидность гипержанра блога // Вестник Омского государственного педагогического университета. Гуманитарные исследования. 2014. № 2 (3).
4. Горшкова Е.И. Блог как вид интернет-коммуникации: автореф. дис. ... канд. филол. наук. СПб., 2013.
5. Максимова Т.О. Блог в интернет-коммуникации: структура, функции, литературный потенциал // Вестник Череповецкого государственного университета. 2017. № 1 (76).
6. Шмелева Т.В. Речевой жанр. Возможности описания и использования в преподавании языка // Russistik. Русистика. Научный журнал актуальных проблем преподавания русского языка. Berlin, 1990. № 2.
7. Щипицина Л.Ю. Комплексная лингвистическая характеристика компьютерно опосредованной коммуникации (на материале немецкого языка): дис. ... д-ра филол. наук. Воронеж, 2011.
8. Васантада В.Д. Языковые особенности (блогов, чатов) в современной виртуальной среде // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. 2013. № 5.